

دانشگاه علوم پزشکی

وحدات بهداشتی درمانی استان تهران

مرکز آموزشی درمانی شهید بهشتی

سنگ های صفراوی

تهیه و تنظیم:

واحد آموزش به بیمار

تاریخ بازنگری: مهر 1403

شماره سند:

ED-TA-79

نکات مراقبتی زیر را برای کم کردن خطر ابتلا به سنگ صفراوی رعایت کنید:

- از خوردن غذاهای چرب و حاوی کلسترول زیاد پرهیزید.
- وزن ایده ال داشته باشید چاقی مضر است.
- تحرک کافی داشته باشید.
- حتی الامکان از روشهای جلوگیری از بارداری به غیر از قرص خوراکی استفاده کنید (با نظر پزشک)
- سبزیجات و میوه جات بیشتری میل کنید.
- از استعمال الکل و دخانیات پرهیز کنید.
- بیش از دو بار حاملگی ممنوع.
- مصرف غذای کم چربی و محدودیت گوشت و محصولات لبنی پر چربی و روغن های گیاهی
- با انجام فعالیتهای فیزیکی مستمر و پرهیز غذایی از ایجاد چاقی و بالا رفتن چربی های خون لازم جلوگیری نمایید.
- از مصرف داروهایی که ممکن است به ایجاد سنگ کمک نمایند خودداری گردد.

منبع: پزشکی و پرستاری

تلفن های بیمارستان: ۰۸۱-۳۸۳۸۰۷۰۳-۶

آدرس سایت اینترنتی

<http://beheshti.umsha.ac.ir>

سایر آزمایشات: از قبیل عکس سینه، آزمایشات سرمی و الکتروکاردیوگرافی، ممکن است برای رد سایر مسایل احتمالی انجام شوند.

درمان سنگهای صفراوی

سنگهای صفراوی در صورتی درمان می شوند که علامت داشته باشند. انواع درمان شامل دارو درمانی، ERCP و اسفنکترومی و جراحی است.

دارو درمانی: ممکن است بصورت خوراکی برای از بین بردن بعضی از سنگ های کوچک داده شود. اما زمان لازم است تا اثر داروها ظاهر شود و سنگها ممکن است بعد از قطع دارو مجددا ایجاد شوند. درمان دارویی برای افرادی که نمی توانند جراحی شوند بیشتر فایده خواهد داشت.

ERCP و اسفنکترومی: برای تخلیه سنگهای مجاری صفراوی ممکن است به تنهایی انجام شده یا بعد از آن، عمل جراحی برای برداشتن کیسه صفرا انجام شود.

برداشتن کیسه صفرا از طریق لاپاراسکوپی

با ایجاد چند سوراخ کوچک بر روی پوست برای برداشتن کیسه صفرا انجام می شود. با این روش معمولا سنگهای مجاری صفراوی را نمی توان تخلیه کرد. درد و زمان بستری بعد از عمل در این روش کمتر است.

جراحی باز کیسه صفرا: شامل یک برش بزرگتر شکمی برای برداشتن کیسه صفرا و سنگهای داخل مجاری صفراوی می باشد. در حال حاضر بهترین انتخاب برای بیمار مبتلا به سنگ علامت دار کیسه صفرا جراحی است.

سنگهای صفراوی چگونه تشکیل می شوند؟

کیسه صفرا، صفرا را ذخیره می کند مجاری صفراوی، صفرا را به روده کوچک حمل جهت هضم چربی ها منتقل می کند اگر مواد شیمیایی که صفرا را می سازند نامتعادل شوند، سنگهای صفراوی ایجاد می شوند و با تجمع سنگ ها ممکن است علامت دار یا بی علامت باشد اگر سنگها به طرف خارج کیسه صفرا حرکت کنند معمولا باعث درد یا عفونت می شوند.

افراد در معرض خطر ابتلا به بیماری

- خانمها بخصوص زنان باردار و خانمهای چند زایا
- زایمانهای مکرر داشته اند.
- فامیل درجه اول مبتلایان به سنگهای صفراوی
- افرادی که اضافه وزن دارند(افراد چاق)
- افرادی که اضافه وزن خود را سریع کم می کنند.
- خانمهایی که قرص ضد حاملگی استروژن دار مصرف یا درمان هورمونی جانشین دریافت می کنند.
- افرادی که از مواد با کالری زیاد خصوصا چربی استفاده می کنند و یا چربی تری گلسرید در آنها افزایش پیدا کرده است.
- افراد مسن
- افراد بی حرکت که فعالیت بدنی کمی دارند
- مصرف کنندگان بعضی داروها مثل کلوفیبرات و بعضی آنتی بیوتیکها مثل سفتریاکسون
- مبتلایان به بیماریهای کبدی

- مبتلایان به مرض قند.
- مصرف سیگار

علائم شایع بیماری

علائم سنگهای صفراوی از بی علامتی تا یک درد ناتوان کننده تغییر می کند که شامل موارد زیر می باشد:

- درد خفیف تا شدید در بالای شکم
- درد معمولا شدید و طولانی بوده و اغلب برای تسکین آن نیاز به تزریق مسکن وجود دارد .
- تب و لرز، تهوع و یا استفراغ
- ولی دردهای شدید بالای شکم که انتشار به پشت داشته و بمدت بیش از سی دقیقه طول می کشند و اغلب برای تسکین نیاز به تزریق مسکن دارند معمولا در اثر جابجایی سنگهای صفراوی ایجاد می شوند و در این موارد باید احتمال سنگهای صفراوی مطرح و در صورت وجود درمان شوند.
- یرقان (مشکل کبدی که پوست را زرد می کند)
- دردهای ناشی از سوء هاضمه یا زخم های معده و اثنی عشر را نباید با درد ناشی از سنگ صفراوی اشتباه کرد . این دردها خفیف تر بوده و با غذا رابطه داشته و معمولا به آنتی اسید پاسخ می دهند.
- در موارد بسیاری سنگ صفراوی علامتی ایجاد نمی کند و بطور اتفاقی در سونوگرافی یافت می شود . در موارد سنگ خطری برای بیمار نداشته و نیاز به درمان خاصی ندارد .

تشخیص بیماری

سنگ صفراوی ممکن است در رادیوگرافی با اشعه ایکس که برای منظور دیگری انجام شده کشف شود یا اینکه علائم شما، پزشکتان را مشکوک به وجود سنگ صفراوی کند. پاسخ دقیق شما به سوالات پزشک معالج در ارزیابی و تشخیص بیماری کمک کننده است.

پزشک ممکن است این سوالات را از شما بپرسد:

- آیا دچار خارش و یرقان بصورت گذرا شده اید ؟
- انتشار درد شکم به کدام ناحیه بدن است؟
- علائم چگونه شروع شده است؟
- آیا دارویی مصرف می کنید؟
- مدت شروع علائم بیماری ؟
- سابقه بیماری قبلی؟

بررسی های تشخیصی دقیق تر

اولتراسوند: امواج صوتی برای ایجاد تصاویری از کیسه صفرا و مجاری آن بکار می رود. ۸ ساعت قبل از سونوگرافی شکم نباید غذا میل شود. در حالت ناشتا صفرا در کیسه صفرا تجمع یافته و سبب اتساع آن می شود و در این شرایط دیدن سنگ و یا مواد دیگر راحت تر صورت می گیرد.

اشعه ایکس: ممکن است جهت گرفتن تصویر از کیسه صفرا و مجاری بکار برده شود .

ERCP: روشی است که با آندوسکوپ های مخصوصی انجام شده و بعد از تزریق ماده حاجب از مجاری صفراوی عکسبرداری می شود. و می تواند سنگ و سایر علل انسداد در مجاری صفراوی مشخص کند.